

הגליון להיוזק הסגולה לשמחת השבת: להזכיר ככל ליל שישי את זכות רבינו שלום מפראהבישט

מפראהבישט

סגולת הצדיק משטפנשט ז"ע

אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], **אמר:** מי שרצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונ, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי פרשת כי תשא תשפ"ב

גליון 69

נהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

מהרה"ק ר' דוב בער זי"ע בן הרה"ק רבי שלום שנא מפראהבישט זי"ע

לרגל יומא דהילולתו - י"ז אדר

ע"י חטאי בני ישראל מתגלים י"ב מדות הרחמים

על חסרונם מה שמחסרין מעבודת ה', ו"ה יתנו" בגימטריא י"ב, כי שי"ג מדות הרחמים, והמדה הראשונה היא עצם שם הוי"ה, והי"ב מדות צריכים להשתמש בהם להאיש החוטא כמו 'ארך אפים' ו'רב חסד' וכו', וזה שאמר הכתוב 'זה יתנו כל העובר על הפקודים', היינו על ידי ישראל נכשלים בחטאים ר"ל, גורמים בזה שהשי"ת יצטרך להשתמש בי"ב מדות, וזהו 'כל העובר על הפקודים', 'פקודי ה' ישרים', והעוברים עליהם צריכים לבוא לי"ב מדות הרחמים שימחול להם השי"ת, ולולא החוטאים מה מקום היה להשתמש בהמדות, וזה מליצה טובה, ה' ימליץ בעדנו כל טוב⁽³⁾.

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם וגו', זה יתנו כל העבר על הפקודים" (שמות ל"ב-ג')

כשחלה הבן יקר ר' דוב, הצעיר לבית אביו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע את חוליו אשר נפטר בו, וקודם פטירתו שלח אליו מחותנו הרה"ק מבראדיטשוב זי"ע⁽¹⁾ שיגיד איזה מליצה עבור ישראל, ואז היה פרשת השבוע פרשת כי תשא כי הרב דוב נסתלק בשיביר לימי חודש אדר⁽²⁾. ופתח הבן הקדוש הוא ואת ראש בני ישראל לפקודיהם" לפקודיהם הוא לשון חסרון, מלשון לא נפקד ממנו איש, היינו כשתרצה לדקדק

סיפור מהרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע

(דברים אלו הובאו אשתקד עם השלמות וציונים - ועתה מובאים בשלימותם עם הסיפור שבנינו אמר רבינו זי"ע את הדברים)

אנא חטא העם הזה חטאה גדולה וגו' ועתה אם תשא חטאתם וגו' (שמות לב לא).

ז"ל כי ע"י חטתנו הק' נושע, וישלח לקרוא לו, ושאלו איך המלצת עליה בהדברים הנ"ל, וענהו הרה"ק הלא נאמר בתורה כשעלה משה לרקיע להמליץ על ישראל אמר "אנא חטא העם הזה חטאה גדולה וגו' ועתה אם תשא חטאתם" וגו'. וקשה, בשלמא אם היה מקושי את החטא ומתפלל עליהם להקב"ה שימחול להם ניהא, אבל אם הוא עצמו מודה שחטאו חטאה גדולה אם כן איך יש לו פתחון פה שימחול להם. ועוד קשה מה זה הלשון "ועתה"? תיירך הרה"ק מוה"ר ש"ז ל"כ כשעלה משה רבינו ע"ה לשמים וראה קטרטו גדול על ישראל, ונתיישב משה רבינו ע"ה שגם הוא יקטרט, ואז אמר "אנא חטא" וגו', וכשראה המקטרט כי המליץ האחד על ישראל נעשה גם כן מקטרט עליהם אז נסתלק המקטרט, ואז התחיל משה רבינו ע"ה להתפלל עליהם כנאמר בפרשת עקב וגמר אומר להקדוש ברוך הוא 'ועתה' שנסתלק המקטרט, טוב ש'תשא חטאתם', וסיים הרב הנ"ל [ה"ה הרה"ק מפראהבישט], גם אני כשראיתי ששורה דינים קשים על האשה פתחתי גם כן לקטרט עליה, וגמרתו בלשון קללה, שכוונתי היה לברכה, 'צוועט זאלל זי ווערן' דהיינו שתפתח רחמה ותלד, כמו שאומרים להבדיל על הנכרית היולדת.

שמעתי כי הרה"ק מוה"ר שלום שכנא מפראהבישט ז"ל זי"ע, היה חתן הרה"ק ר' נחום מטשערנאבעל ז"ל זי"ע, שמקודם דר בפראהבישט. ופעם אחת היתה אשת אחד מחסידיו מקשה לילד, וזה היה בערב שב"ק, ומנהגו של הרה"ק מוה"רנ" ז"ל היה ליטש מעט בכל ערב שב"ק, ואז בא אליו בעל האשה הנ"ל, ולא הניחו המשמש ליכנס יען כי היה נפשו מרה עליו ישב שמה ובכה, ודחפו המושמ לחוץ, ואז בכה יותר בקול גדול, ושמע הרה"ק מוה"ר ש"קול בכיתו ושאלו מפני מה הוא בוכה, וסיפר לו הסיבה. והשיב לו הרה"ק הנ"ל בזה הלשון: "אט די מרשעת צוועצט זאלל זי ווערן", וכששמע החסיד זאת חזר לביתו בפחי נפש, ובאמצע הדרך נתבשר מאחד מכני ביתו שאשתו לדה למזל טוב. וחשב החסיד בדעתו כי מסתמא נושע על ידי רבו, ואף כי היה ישן מסתמא נתודע לו בשנתו ברוח קדשו, ונעשה לו טובה הנ"ל. ולקח יי"ש ומיני מתיקה וחביא לבית רבו עבור קידוש בשבת קודש. ושאלו לו ברב כוח זה ועל מה זה, והשיב החסיד 'הלא הרבי עשה עצמו כלא ידע', וענהו הרה"ק כי באמת אינו יודע מזה כלום, רק ספר נא לי כל המעשה איך היה. ואז סיפר להרה"ק שחתנו מוה"ר שגש בו ואמר לו כנ"ל, והבין הרה"ק מוה"רנ

השלמות וציונים

1. כי הרב דוב בער היה מיועד להיות חתן בית הרה"ק מבראדיטשוב זי"ע אך לקראת יום נישואיו נפטרה אמו לו שידו לו איזה המלצה וזאת על ישראל, וכאשר ראה שבועי פרשת כי תשא, פתח ואמר, תניי בפרשת השבוע 'זה יתנו כל העובר על הפקודים' והענין במדותיו של הקדוש ברוך הוא אישי י"ג מדות של רחמים והנה הראשונה הוא שמו הקדוש ברוך הוא, אבל שאר מדותיו שהם במספר 'זה' בגימטריא "ב" יתנו כל העובר על הפקודים", כי השבר הוא 'נתנו', ורוחו, ארך אפים' וכו' לא יתכן כי אם על ידי שיש עוברים על פקודותיו של הקדוש ברוך הוא וכשעושים תשובה הקדוש ברוך הוא מוחל להם במדותיו של רחמים, דוברי פי חכם חן.
2. ראה בספר ארץ החיים לרבי חיים לירבון (דף ט. אות צג) שהביא דברים אלו בשינוי פרטים, וזה לשונו: פעם אחת היה ביריעון הרב הצדיק רבי חיים צאנזער זצ"ל, ואז היה הרב ר' אברהם [מפראהבישט] הנ"ל יקח בן ששה שנים והיה בפרשת תשא, ושאל הרב ר' חיים הנ"ל ל' אברהם מה' למדת היום, וענה 'חומש'. ואמר לו 'פסוק ל' פסוקין', ענה ר' אברהם אני אומר הפשט מן הפסוק 'זה יתנו כל העובר על הפקודים' זה בגימטריא שנים עשר, אלו השנים עשר מדות מן י"ג מדות שלך נתנו לך אלו שעוברים על הפקודים, כי לולא הם לא היה לך רק המדה 'אלו ולא יותר. אבל היום יש לך כל י"ג מדות, היינו רחום וחנון וכו'. עכ"ל.
3. וכן הובא בספר אבן ישראל (טלניאטור, דף כג) בזה הלשון: עוד את אחד היה להם [למח"ס הרה"ק ר' ישראל מרוזין זי"ע והרה"ק ר' בני אברהם מפראהבישט] אשר נקטף בימי עולמו ושמו היה רבי בעריש זצ"ל. לפני

בנו ממלא מקומו הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט זי"ע לרגל יומא דהילולא ה-209 - י"ז אדר תקע"ג

האהל בפראהבישט הנמצא במעלה הדר

זצ"ל היה חותנו בזיווג ראשון, ובזיווג שני השתדך עם רבי יעקב קאבילאנסקי זצ"ל.

במכתב הזמנה ששלח רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא זי"ע לרבי שלמה מיאניב, מכתב שנשמר עד ימינו, כתב:
הנה עת הזמור הגיע למז"ט, זמן חתונת בני הנחמד המופלא כמו אברהם שי', בכך קראתי למאהבי לשמוח אתי עמי על ראש שמחתי, והימים ממשמשים ובאים זמן החתונה למז"ט בעה"י אחר שבת נחמו הבע"ל.
כ"ד המעתיר בעד כלל אחב"י שלום במהור"ר אברהם

עלותו על כס האדמורת בפראהבישט

מיד עם הסתלקותו בדמי ימיו של אביו, הרה"ק רבי שלום זי"ע, ב"ד בתשרי, ערב סוכות ה'תקס"ג, בהיותו כבן ט"ז שנים בלבד, נתבקש על ידי החבראי קדישא של אביו זי"ע פרוהבישט לעלות ולמלא את מקומו. ואכן, בעת התקדש ליל חג הסוכות נכנס לקדש בסוכה וישב על כסא אביו הק', ואז התחיל להנהיג את נשיאותו ברמה. לאחר מכן ערך את שולחנו הטורח אשר לפני ה' במעמד תלמידי וחסידיו אביו הק', אשר רובם ככולם נשארו לעשות את החג פרוהבישט לאחר שחזרו מהלוותיו של רבם הק' רבי שלום זי"ע.

קידושא רבא...

קודם כניסתו לסוכה לעשות קידוש, נכנס רבי אברהם ביחד עם אחיו הקטן רבינו מרז"ן אל אמם הצדקנית, לאחל לה "גוט יום טוב". כשבאו לפני אמם אמר הרה"ק רבי אברהם: "הנה השי"ת יש לו עתה בשמים אורח חדש, וצריכים לשלוח לו דבר מה לכבוד האורח. ומה אשלח לו? אעשה לו קידוש", וכך נכנס לסוכה וקידש עצמו בסילודין, ולאחר מכן קידש על הכוס. תלמידי אביו הק' סבבו אותו ולא גרעו עין מעבודתו בקודש, בה העלה אותם למדרגות נשגבות ונעלות בדומה לחיי חיותו של אביו הק'.

מסופר כי בעת עריכת השולחן היה שרוי בשמחה גדולה עד מאד. אמרה לו אמו בתמיהה: "לשמחה מה זו עושה? והלא אפילו איש פשוט שהיה לו אב פשוט לא היה שמח כל-כך תיכף לאחר פטירת אביו". השיב לה בנה רבינו זי"ע במתק לשונו: "אמא, אם היית רואה את מקומו של אבי זלה"ה היכן הוא, היית גם את בשמחה".

מה לאיש כפר בבית המלך

סיפר נכדו, הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מקופיטשניץ זי"ע, כי באותו מעמד של עריכת השולחן הראשון של רבינו בליל חג-הסוכות, היו אלו מביני חסידי אביו הק' אשר לא ראו בעין יפה את עלותו על כסא אביו הק' תיכף ומיד סמוך לפטירתו, מבלי לקבל הסכמות מגדולי וצדיקי הדור, ומה עוד שרבינו היה עדיין צעיר לימים. רבינו שהרגיש במחשבותיהם, פתח את פה קודשו, וישא משלו ויאמר:

"משל למה הדבר דומה? למלך אחד שבנה לו פלטרין גדול כליל תפארת והדר, מצוייר בציורים נפלאים כידם הטובה של גדולי האומנים. כאשר נגמרה מלאכת הבנין, שלח להודיע לכל המדינות שיבואו לראות ולהתבונן בהוד יופיו של בית המלכות החדש וציוירי הנפלאים, וציווה לפרסם כי האיש אשר יגלה בה מגרעת או חסרון, יקבל פרס גדול מאוצר המלך. כל הבאים לארמון, ביניהם אומנים גדולים, הלילו ושיבחו את יקר תפארת הבית החדש ונלאו מלמצוא חסרון או מגרעת.
בין הבאים היה איש כפרי פשוט מדלת העם. עמד האיש

דעתם ושיחם ושיגם של בניו של רבי שלום, והירבו בשבחם. מסופר כי הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי בעל ה"תניא", לאחר שראה את שני בניו של רבי שלום בביקורו בבאדניטשוב כשהזו ממאסרו בפטרבורג, אמר למקורביו: "תרי בוצינא דנהורא חזיתי שם".
מסופר כי בשבוע שנסתלק הרה"ק רבי שלום מפרוהבישט זי"ע מן העולם, ישב הרה"ק החווה מלובלין על שולחנו הק' בסעודה שלישית, ואמר: "אוי! אוי! שנלקח מן העולם הרה"ק רבי שלום שכנא. אך בזאת מתנחם אנוכי, בזה שהניח שני בנים יקרים. הן הגדול רבי אברהם, המאיר בהיכלות עליונים, והבן השני, רבינו הרז"ניער, אין להעריך אליו כי יש לו נשמת שלמה המלך".

עוד ידוע על התבטאותו המופלגת של ה"חווה" אודות שני האחים, כי באחת מהנסיעות שערך באוקראינה, באה לפניו אם הבנים הצדקת, מרת חוה, עם קוויטל בו פירטה את שמות צאצאיה. בהגיע "החווה" לשמו של רבי אברהם, הפסיק ואמר: "אה! אור גדול, אור צח ומצוחצח". ובהגיעו לשמו של הרה"ק מרז"ן אמר: "ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו".

גם הרה"ק מאפסא, ה"אוהב ישראל", העיד עליהם, שיכולים הם להביט מסוף העולם ועד סופו.

ואלה תולדות אברהם

הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט נולד לאביו הק' רבי שלום בערך בשנת ה'תקמ"ו, ונקרא שמו בישראל "אברהם" על שם זקנו - אבי אביו - הרה"ק רבי אברהם המלאך זצוק"ל. גם הנהגתו של הנכד היתה בקדושה ובפרישות, עד שבני דורו היו מכנים אותו בשם "המלאך הקטן". (כינוי זה אנו מוצאים בכתבי הרה"ח רבי יאשע שו"ב ז"ל (עמ' 3 אות 1) שכתב עליו ר' אברהם פרובישטנער הנקרא דער קליינער ר' אברהם מלאך. וכן כתב עליו בהגדה של פסח - 'שלחן הטהור' (דף כ:)) בזה הלשון 'הצדיק יסוד עולם ר' אברהמ'ל מלאך'. וכן כתב 'במילין סתימין' (קמ"א, קמ"ה), וכך גם היו מכנים אותו רבותינו הקדושים לבית רוז"ן בשם 'דער קליינער מלאך'.

פרק האיש מקדש

בהגיעו לפרק האיש מקדש רבנו זכה רבינו שאביו הרה"ק רבי שלום שכנא זי"ע הכניסו לחופה, על אף הסתלקותו בגיל צעיר.

יש שכתבו שחותנו של רבינו היה רבי יוסף משה מקרוסנא זצ"ל, אמנם מקובל כי זוגתו היתה הרבנית מרת רבקה בת רבי יעקב קאבילאנסקי זצ"ל חתן רבי מאיר האראדצקי זצ"ל בנו של הרה"ק רבי דוד לייקעס זי"ע תלמידו של מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זי"ע. אשר מאוחר יותר השתדך עם אותה המשפחה גם הרה"ק רבי מרדכי שרגא מהוסיאטין זי"ע שהיה חתנו של רבי דוד צבי קאבילאנסקי. אחריהם טענו כי רבי יוסף משה מקרוסנא

בבואנו להציץ אל הקודש פנימה, לחזות בנועם דמותו של אותו צדיק קדוש עליון, עיר וקדיש, רבינו הרה"ק רבי אברהם - בנו בכורו וממלא מקומו של הקדוש רבי שלום הגדול מפראהבישט - ללמוד מעט מן המעט מרוממות קדושתו ומקצת דרכיו, מחובתנו להקדים ולהזכיר את אותן שלוש מילים בהן הגדיר אותו הרה"ק רבי צבי הירש לייב מאליק זי"ע, בקביעתו על אביו, רבי שלום, שהוא "חד בדרא בבנים".

היה זה בעת ביקורו של הרה"ק מאליק אצל הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז זי"ע, בו התבטא בדברים אלו, ואם כי עצם נסיבות המעשה אינן ברורות דרישה ורב בהן הנסתר על הנגלה, אין הדברים יוצאים מידי פשוטם. כידוע, היתה דרכו בקודש של הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' בעבודה במידת ה"גבורה", בה היתה לו עבודה טמירה ונעלמה, ומכוחה השתמש רבות במידת ההקפדה. אחת מאותן הנהגות מוקפדות היו, שמטעם הכמוס עימו, לא כיבד את אורחיו שבאו לבקר בחדרו בישיבה על כסא, אפילו כשהיה מדובר באחד מהצדיקים שבדור. כשהגיע הרה"ק רבי הירש לייב מאליק לבקר את הרה"ק רבי ברוך'ל, ציווה רבי הירש למשמשו שיביא עמו כסא כדי שיוכל לשבת עליו בהיכלו של הרבי ר"ב ממעז'בוז'. כשראה הרה"ק רבי ברוך את מעשה האורח, פנה אליו ושאלו: "מדוע אתם יושבים בבית שדר בו חד בדרא? או אז ענה לו הרה"ק מאליק ואמר: "אם כי נכון שכבודו הוא חד בדרא, אך גם אני חד בדרא! ולא עוד, אלא שיש עוד חד בדרא והוא הרה"ק רבי שלום מפראהבישט". תמה הרבי ר' ברוך ושאל: "וכי יתכן יותר מ'חד בדרא' אחד? השיבו הרה"ק מאליק: "כבודו הוא חד בדרא ברזין דאורייתא, אני חד בדרא בחכמה, והרה"ק הרבי ר' שלום הוא חד בדרא בבניו הקדושים". נתקבלה תשובתו של רבי הירש לייב באוזניו של הרה"ק רבי ברוך ונתיישרה על ליבו, ונתפייס.

"ובקרבו קדושים תתהלל"

גם הרה"ק רבי ברוך'ל עצמו הפליג בשבחם של בניו של רבי שלום. היה זה בעת שדיברו נכבדות בין בנו של ה"ק מרז"ן, רבי אברהם יעקב, מי שלימים נתפרסם כהרבי אדמוה"ז מסאדיגורא זצוק"ל, עם בתו של הרה"ק רבי אהרן מקרלין זצוק"ל - ה"בית אהרן". היה זה עוד בחיי אביו, הרה"ק רבי אשר כסטולין זצוק"ל, והוא היה זה שניהל את המו"מ בענין השידוך. אבי החתן, הרה"ק מרז"ן זצוק"ל, דרש סכום גדול כנדוניה, ומסיבה זו נתעכב השידוך זמן רב. רק כעבור כמה שנים נתרצה הרה"ק רבי אשר לדרישת הרה"ק מרז"ן באומרו: "אם כי קשה לי הדבר ובפרט לעת זקנותי, אך מאמין אני באמונה שלמה במה ששמעתי ממורי הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' זצוק"ל, שאמר סמוך לפטירתו, שהוא מניח את העולם על שני המאורות הגדולים בני הרה"ק רבי שלום מפראהבישט. על כן אשתדל בכל עוז למלאות את דרישת מחותני הרה"ק מרז"ן".

דרכם בקודש של בניו של רבי שלום היתה מושתתת על אותה דרך קדושה עמיקא וטמירא בה צעד אביהם הקדוש, בנתיב אשר רבים וגדולים לא ירדו לסודו ולא השיגו את מעלתו. היתה זו דרכו המיוחדת, אשר בה הסתיר את גדלותו במעטה של גינוני מלכות ופשטות מופלגת, ודרך זו הנחיל גם לבניו הקדושים. הוא עצמו אף התבטא ואמר: "מבני ידעו וישכילו את דרכי ומהותי". ואכן, כאמור, רק גדולי וצדיקי אותו הדור ירדו לסוף

והתבונן באחד הכתלים, בו היה מצוייר איש כפרי כדמותו וצלמו, שהשתכר ואחז בידו כוס יין. נענה הכפרי ואמר: "חסרון גדול אני רואה כאן. דרך השיכור להתנועע אנה ואנה וכל אשר הוא מחזיק בידו מתנועע עימו, ואילו בצדור שלפנינו, כוסו של השיכור עומדת בלי לנודע, ודבר זה אינו מציאות". כששמע זאת המלך ציווה למלא את הבטחתו ולהעניק לו פרס גדול מאוצר המלוכה.

כטוב לב הכפרי בקרבו מהפרס הגדול שקיבל, אמר בליבו: "אלך ואמצא עוד חסרונות ואתעשר". למחרת נכנס להיכל המלך וראה את כתר המלכות. הסתכל בו היטב ואמר: "הנה גם בזה מצאתי מגרעת". ציווה המלך להלקות אותו מאה מלקות. צעק הכפרי חמס על עיוות משפטו ותמה: "הן רק אתמול מצאתי חסרון וקבלתי פרס גדול, ואילו היום מצאתי חסרון והנני לוקה?!". השיבוהו לאמור: "איש כפרי אתה, והינך מבין באורחותיו של שיכור. אבל כיצד מעיז אתה להביע את 'מביותך' על כתר המלכות?!".

"ותורה יבקשו מפיהו"

בספר "כרם ישראל" (דף כ"ט, א) מובא מה שסיפר דודו של רבינו, הרה"ק רבי אריה ליב מבענדער, אחיו של הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן וגיטו של הרה"ק רבי שלום מפרוהבישט, שהיה ידוע כאחד מגדולי תלמידי הרה"ק רבי שלום. בתחילת ימי התמנותו של רבינו התלבט רבות אם לקבל אותו לעצמו כרבי, והוא נסע אליו במיוחד בכדי לעמוד מקרוב על דרכי הנהגתו. בבואו לפרוהבישט כיבדו רבינו בכבוד גדול, וביושבם לפני השולחן ציווה להביא "כיבוד" לכבוד אורחו הדגול. בעת הסיבם יחד באהבה ובעניינות, נכנס רבינו לדבקות עצומה, השליך את ראשו לאחוריו עד כי עיניו נזדגגו בחוריקו, והתחיל לומר דברי תורה על הפסוק "תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם". הוא הקשה למה לגבי תורה כתוב "אחת", ואילו לגבי משפט כתוב "אחד", והאריך בזה במשך שתי שעות! לימים סיפר הרה"ק מבענדער על הרגשותיו והתפעלותו באותן שתי שעות בהן השמיע רבינו את עמקות סתרי תורתו, וסיים את דבריו: "אפילו שכחתי לטעום מהכיבוד שהעמידו לפני, מרוב עמקות דבריו הנשגבים..."

העלילה ששמה את רבי אברהם במאסר

רבינו נהג את נשיאותו ברמה עשור שנים, ולא חת מפני איש. מסופר שפעם אחת יצא בעירו דבר רינון וקלא דלא פסיק' על מעשיו המפוקפקים של אי' מי, ואנשי העיר שהיו כולם יראים ושלמים נזדעזעו לשמוע על המקרה הנורא שקרה בעירם. הם התחילו לרודפו ולייסרו למען יחדל מדרך תועים, אך הוא הקשיח את ליבו, והלך לאדון העיר להלשין על בני העיר שרודפים אותו. הוא הוסיף ואמר שהדבר נעשה בוודאי על פי פקודת רבם הרה"ק רבי אברהם, אשר כל בני העיר שומעים לקולו, על כן בקשתו שהאדון ציווה למשרתו לעצור את הרה"ק רבי אברהם, ולהענישו ר"ל במתיחת גופו על העמוד המיועד להלקות את המורדים באדון ולהלקותו. אותו בן בליעל ידע, שאם ירצה האדון לבצע את זממו באמצע היום, יעורר הדבר מהומה גדולה וכל אנשי העיר יעמדו נגד שליחיו ולא יניחוהו לנגוע בו. על כן יעץ לאדון שיבואו לעצור את רבינו השכם בבוקר קודם אור היום, בעת שכל אנשי העיר נמים על יצועם, ואז יעלה בידו לתופשו ולהענישו כשאיפתם. המושל שמע לקולו ושלח את משרתו אל בית הרב קודם אור היום. הם אמנם נתנוהו בבית-הסוהר, אך תיכף ומיד נתפרסם דבר מעצרו של רבינו הק' בין יהודי העיר, ומיד יצאו כולם לרחובה של עיר בקול מחאה, באו במרוצה לבית המושל והרעישו עולמות לבלי יפגעו בכבוד רבם, עד שהוכרח האדון לשחררו ולהניחו לשוב אל ביתו. לאחר ימים אחדים הגיעה יד ה' אל אותו רשע והוא חלה במחלה קשה. קרוביו, שחרדו לגורלו, באו מיד לרבינו הק' לפייסו ולבקש ממנו שיעתיר בעדו. נענה הרה"ק רבי אברהם ופתח בתפילה: "רביש! רביש! אנה שלח לו רפואה בלא תפילתי...". והיתה זו גם תפילה וגם העברה מופלאה על המידות.

ביטל כמה גזירות

על אף היותו צעיר לימים נתפרסם שמו של רבינו בכל הארץ, ומכל קצווי ארץ נהרו אליו להתברך מפיו. אחת מאותן עובדות מופלאות סופרה ע"י כ"ק מרן אדמו"ר רבי משה'ניו מביאין קראקא, בעת שנכנסו אליו כמה מן ה"יושבים" בבית-מדרשו לסעודת ראש-חודש, וכה סיפר: אחד מאנשיו של הרה"ק רבי אברהם מפרוהבישט, בשם יחזקאל, היה גביר גדול ונשא בכל העול של החצר הק', ולפרנסתו היה מוכסן באחד מן הכפרים. פעם נתאספו כמה מן הפריצים מושלי האזור, שגמרו אומר להיפטר מהיהודים המתעשרים על חשבונם, והחליטו לגרש את כל

פני האהל בפרוהבישט בו טמונים הרה"ק רבי שלום מפרוהבישט ושני בניו הרה"ק רבי אברהם ורבי דוב בער זצ"ל לצד זוגתו הרבנית ע"ה

המוכסנים מן הכפרים. כמובן שר' יחזקאל הגיע במרוצה אל רבו לעורר רחמים לביטול הגזירה, ורבינו השיב לו כי יבוא לפניו בעת הסיבו לשולחנו לסעודת ראש-חודש הקרב ובא. שמע ר' יחזקאל את דברי הרבי, וביום ר"ח קיבץ את כל המוכסנים אשר עליהם נגזרה גזירת הגירוש, ויחדיו נכנסו אל רבינו בעת הסיבו לסעודת ר"ח. בהיכנסם החלו לעורר רחמים כשהם מתנים במר נפשם את הגזירה הנוראה שנגזרה עליהם. פתח רבינו הק' פי קדשו ואמר: "הרי כל עניניו של שעיר ראש-חודש היה 'חטאת לה', כביכול שאמר: הביאו עלי כפרים הרי שמיעטתי את הירח. זמן שבית-המקדש היה קיים היו מביאים מוקריבים וקרבן, ועכשיו שולחנו של אדם הוא כמקום מנוח והוא מכפר. ישראל נמשלו ללבנה, והנה כאשר ישראל בצרה יגרם עוד פעם מיעוט הלבנה, והיאך נוכל לאכול עתה סעודת ראש-חודש?! בסיימו את הדברים, דחה מלפניו את צלחת המאכל שהוגשה לו, והעמיק במחשבתו זמן רב כשהוא יושב בדבקות עצומה. רק לאחר זמן ארוך נהרו פניו וקירב בחזרה את המאכל לפניו, ובירך את המוכסנים שהגזירה תבטל. ואכן כך היה, שמיד עם צאתם ממנו שמעו שהגזירה נתבטלה.

רבינו עם אחיו מרוזין

בנוסף לעול ההנהגה הוטל על רבינו גם עול החזקת ביתו של אביו הק', וחיונוך אחיו הקטן הרה"ק רבי ישראל מרוזין אשר שמר עליו כעל בבת עינו. הוא גידלו וחניכו והאציל מהודו עליו, והוא אשר גילה לראשונה את גודל נשמתו. וכה שח לימים הרה"ק מרוזין: "אחיי הגדול היה צדיק ובעל רוח-הקודש, והוא אשר ציווני לומר בכל יום את מזמור ע"ב 'לשלמה' שבספר תהלים, באומרו: מזמור זה חיבר דוד המלך ע"ה עבור שלמה המלך ועבורי".

הערצתו של הרה"ק מרוזין לאחיו הרה"ק רבי אברהם היתה מופלגת בעומקה, ותמיד היה שח משבחיו וגדולתו. בשיחתו עם הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן, מנה הרה"ק מרוזין את אחיו הרה"ק רבי אברהם בין אבותיו הקדושים, שזכו בחייהם להיות דבוקים תמיד בהש"ת בלי הפסק אפילו לרגע אחד.

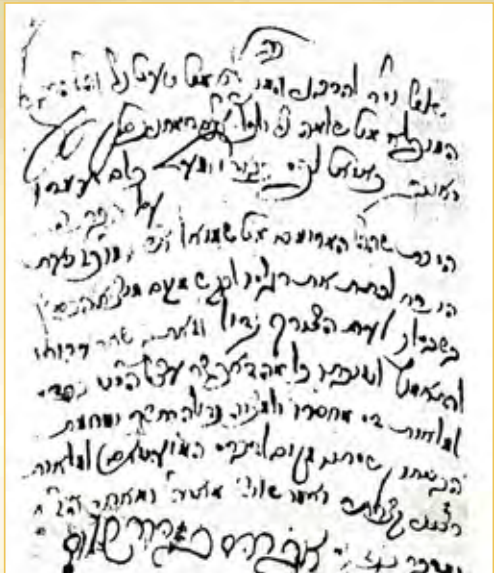
ופעם אחת אף אמר: "אילו היה נשאר איתנו בחיים אחי הרה"ק רבי אברהם, היינו יכולים לקרב את הגאולה בביאת משיח צדקנו".

יראת-שמים של הרה"ק אברהם מפרוהבישט...

סיפר הגה"ח רבי אברהם ווייס זצ"ל, אב"ד נוה אחיעזר בני-ברק, נכד הגה"ח רבי משה ווייס זצ"ל, אבד"ק מאדאר-לאפוש ואח"כ זבורוב, שהיה חתנו של רבי יעקב

וויינבערגער בנו של הנגיד המפורסם הרב ישעיה מהעיר גארליץ. רבי ישעיה היה איש עתיר נכסים וניהל עסקים חובקי זרועות עולם, ובעקבות כך היה נוסע לרוסיה למשך ימי החורף על מנת לפקח על עסקי יערותיו ולדאוג שמשלוחי העצים יתנהלו על הצד הטוב. לביתו הוא נוהג לחזור רק לפני חג הפסח, כשאת הדרך הוא עושה במרכבה-מזחלה רתומה לשני סוסים אבירים הנוסעת על פני הנהרות הקפואים. קרה בשנה אחת שהשלגים הפשירו מוקדם מתמיד, ומכיוון שכך לא היתה לו שום אפשרות להגיע אל ביתו לחג. האפשרות לנסוע במזחלת לא היתה מציאותית, לנסוע את הדרך הארוכה דרך היבשה גם לא היה שייך מכיוון שהוא לא היה מספיק להגיע לפני החג, וגם הספינות עדיין לא יכלו לנסוע בנהר הקפוא למחצה. כך שלא נותרה לו ברירה אלא להשלים עם הרעיון שישאר לחוג את חג הפסח במקום שהייתו. ר' ישעיה החל להתעניין על קהילה יהודית מתאימה לרוחו, שם יוכל להתארח בחג הקדוש הקרב ובא. הרעיון שהכי נראה לו היה העיירה "פרוהבישט", שם התגורר הצדיק רבינו אברהם ז"ע מפרוהבישט. ואכן כך עשה, הגיע לפרוהבישט והזמין את עצמו להתארח בבית הצדיק, וכמובן שנתקבל בשמחה ע"י מארחיו. לבילי התקדש החג תפס ר' ישעיה את מקומו בחדר הגדול ליד שולחן ה"סדר", ולפתע הושלך הס ורבינו הק' הופיע במלוא הדרתו ומלכותו כשהוא לבוש בבגדי לבן, כשכל כולו אחוז שרעפים בדבקות עילאית ונעמד בראש השולחן. ר' ישעיה, על אף היותו בר-אוריין ובר-אבהן, נרעד כולו מהמחזה הנשגב שאיליו לא הסכין מעודו. רגשותיו גאו בקרבו כשהבחין שרבינו שנכנס זה עתה לחדר אינו שרוי בעולם הזה, אלא רק גופו פה ואילו הוא עצמו מרחף אי שם בעולמות העליונים. הצדיק הק' החל לערוך את הסדר ופתח את פי קדשו באמירת תיבת "קדש", ואז השתררה דממה מוחלטת והצדיק החל לרעד כולו עד שנשמט לאחוריו על כסאו מתוך רטט וזיע. כעבור זמן מה נגשנו שני משמשינו, סמכו אותו בידיהם, והוציאוהו מהחדר. כעבור זמן קצר נכנס הצדיק בחזרה כשהוא ממשך בניהול ה"סדר" ואמירת הקידוש בדחילו ורחימו. בהגיעו לפסקה "ורחץ", חזר שוב על עצמו המחזה הנורא שהתרחש באמירת תיבת "קדש", ושוב יצא רבינו בתמיכת משמשי הנאמנים אל מחוץ לחדר. ר' ישעיה, כאמור, על אף שלא היה נמנה על עדת ה"חסידים", לא היה צריך להיות מבין גדול בכגון זה, והרגיש בעצמו את ה"ובמורא גדול זו גילוי יציאתו וחזרתו החוזרת ונשנית של הצדיק מהחדר, הסביר לו כי כך היא דרכו בקודש של רבינו בעבודתו, אשר כמו שכתוב במלאכי עליון "זעות בלי לאות מחיל כסא" וכבר באמירת תיבת "קדש" בלבד הוא מתחיל לרעד ולהזיע ובגדיו נרטבים, עד שמוכרחים להוציאו בכדי להחליפם בבגדים יבשים ונקיים.

בתום ימי החג הנעלים והנשגבים, נכנס רבי ישעיה להיפרד מרבינו ז"ע ולקבל את ברכת קדשו, וברום מעמדו הרהיב עוז בנפשו וביטא את רוממות התעלותו באמרו: "הייתי רוצה לחוש פעם אחת את יראת-השמים שיש לרבינו...". רבינו לא הגיב בדחיה אלא בירכו ופטרו לשלום. כעבור שבועות ארוכים, כאשר הגיע למחוז מגוריו, החליט רבי ישעיה לסור מוקדם אל חצרו של הרה"ק רבי הירש'לי מזידיטשוב ז"ע, שם היה מהאישים המקורבים ביותר. ר' ישעיה הוכנס אחר כבוד לחדרו של הרה"ק רבי הירש'לי, אלא שהרבי יצא לרגעים מספר מהחדר. בעומדו כך בחדר הצדיק כשהוא מחכה לבואו, הרהר ר' ישעיה בנפשו שהיה מן הראוי שיעשה הכנה נפשית לקבל את פני קודשו של רבי. או אז חלף הרהור במוחו: הלוואי שה' היה עוזר לי והייתי מרגיש כעת משהו מאותו סוג יראה שראיתי בפרוהבישט. והנה תיכף על אתר אחוז פחד ורעדה ויראה כזאת ועצמותיו דא לדא נקשן, ומרוב אש הלהבה שאחזתו הרגיש צמאון אדיר ומחנק אימים עד כדי עילפון. בלי שהיית ניגש במהירות לחבית המים שעמדה דרך

מכתב המלצה יחיד במינו חתום על ידי הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט זצ"ל

השלוחים לאפטא עדיין לא ידעו מהשבר הנורא. והנה כשהתקרבו למשכן קדשו של הרה"ק מאפטא ז"ע, חלפו על פני חלון ביתו, והרה"ק הבחין בהם ואמר ברוח קדשו: "הנה מתקרבים ובאים האבלים מפרוהבישט... כשאך נכנסו השליחים לחדרו הק' מיד הבינו כי שליחותם מיותרת ועבר זמנה, התייצבו בשברון ליבם לפני הרה"ק מאפטא ז"ע ושמועו אותו אומר: התפללתי עליו בראש-השנה לאריכות ימים. אילו היה נשאר בחיים עד לאחר חג הפסח-ימי ספירת העומר, היה מגלה ומודיע לכל יהודי מזה התיקון של שורש נשמתו, כדי שידע על מה להשיג את דגש עבודתו לתיקון נשמתו.

(כתבי הרה"ק ר' יוסף הורוויטשיין ע"ה) בשיבסר (י"ג) באדר ה'תקע"ג, נצחו אראלים את המצוקים ורבינו הק' השיב את נשמתו בסערה השמימה, וירב בבית ישראל תאניה ואניה. גופו הק' נטמן באוהל קברו של אביו הרה"ק רבי שלום בפראהבישט.

רבינו לא זכה להשאיר אחריו זרע של קיימא, ואחיו - הס"ק מרוזין ז"ע ערך חליצה לאלמנתו.

תנחומי הרה"ק מאפטא

סיפר נכדו, הרה"ק ה"אביר יעקב" מסאדיגורא, כי אמו הצדקנית של רבינו מיאנה להנחם על בנה

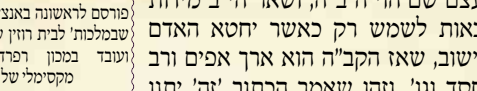
הגדול שנלקח ממנה בדמי ימיו. ולאחר קומה מאבלה נסעה אל הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא לקבל תנחומיו. בבואה אל הרה"ק מאפטא ז"ע פתח והביע לה את דברי נחומיו כשבין דבריו אמר: "משל למה הדבר דומה? ליריד הגדול שיש זמנו הוא ארבעה או ששה שבועות, ויש סוחרים גדולים ואנשי חיל המצליחים לקנות את כל הסחורה הנחוצה להם במשך שניים או שלושה ימים. ואילו הסוחרים הקטנים חייבים להשתנות שבועות ארוכים ובקושי חוזרים עם 'משהו' סחורה בידם. ואת, מה לך כי תליני? הרי בנך הק' הגיע למדרגות כה גולות ונשגבות, כמו הסוחרים הגדולים שמסיימים מהר את עסקיהם, ומה לו לחפש עוד בזה העולם?".

על אחיו רבי בועז על שנסתלק גם ביום זה

ביום הסתלקותו של רבינו הק' ז"ע בשיבסר באדר חל גם יומא דהילולא של אחיו, הרה"ק רבי דובער, שנסתלק עוד בדמי ימיו בחיי אביהם הק', והיה מיועד להיות חתן בבית מרון הרה"ק הקדושת לוי" מאבאדיטשוב זצ"ל. בעת חוליו ביקרו הרה"ק מאבאדיטשוב וביקש ממנו שיגיד מליצת זכות על ישראל. היה זה בפרשת כי תשא, ופתח רבי דובער ואמר: "כתוב בפרשת-השבוע כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם, לפקודיהם' הוא לשון חסרון, מלשון 'ולא נפקד ממנו איש', היינו כשתרצה לדקדק על חסרונם מה שמחסרין מעבודת ה', זה' יתנו. זה' בגימטריא י"ב, כי יש י"ג מדות דרחמים, והמידה הראשונה היא עצם שם הוי"ה ב"ה, ושאר ה"ב מידות באות לשמש רק כאשר יחסא האדם וישוב, שאז הקב"ה הוא ארך אפים ורב חסד וגו', וזהו שאמר הכתוב 'זה' יתנו כל העובר על הפקודים, שעי' שישראל

עוברים על מצוותיו ונכשלים רח"ל בחטא, גורמים בזה להתגלות מידותיו יתברך, ולולא החוטאים מה מקום היה להשתמש במידות אלו? והיתה מליצה טובה זו יקרה בעיני סגנון של ישראל מאבאדיטשוב ז"ע.

זכותם הגדולה תגן עלינו ועל כל ישראל

החוחם בכתב ראי' (נטוב) בו מתקבלת צורת האותיות באופן קריא

מורסם לראשונה באנציקלופדיה 'מלכות שבמלכות' לבית רוזין שבבוצאט מכווננו ועובד ממכון הפרדוקציה לשחזור מקסימלי של החוחם

מאמרות קדשו ודברי תורה תכלית ירידת הנשמה לעולם

"זורה השמש ובא השמש, הולך אל דרום וסובב אל צפון, סובב סובב הולך הרוח אל צפון ואל סביבותיו שב הרוח" (קהלת א, ב). פירוש "זורה השמש ובא השמש" - ביאת האדם לעולם הוא "הולך אל דרום", שילמד תורה שהיא חכמה בחיות "דרום", כאומרם ז"ל (ב"ב כה): "הרוצה להחכים ידרים", אך האדם סובב אל "צפון" - פונה עצמו לבקשת הזהב שהוא בבחינת "מצפון זהב יאתה" (איוב לו, כב), כלומר: שליחותו של האדם לעוה"ז היא כדי שידרוש להחכים, שיעסוק בתורה ומצוות שהם בחינת חכמה, והוא מסבב עצמו לצד אחר ובא אל צפון - וליבו נוטה אל תענוגי העוה"ז והבליו, ואינו זוכר כלל את צד ה"דרום", דהיינו שמטרת שליחותו לעוה"ז היא "להחכים". וממשיך הכתוב לאמר: "סובב סובב הולך הרוח", כלומר רוח האדם הולך תמיד בסביבותיו אל "צפון", ומדמה בנפשו שהוא העיקר - בקשת הזהב שמסמל את תענוגי העולם החומרי, ואל סביבותיו שב הרוח", כלומר עד שמכל סביבותיו של האדם לתכליתו המדומה "שב הרוח", אומרים לו לך שוב אל מקומך הראשון כמאמר הכתוב (קהלת יב, ז) "והרוח שוב אל האלקים אשר נתנה". על כן בודאי מי פתי יסור לומר שעל זה נשלח לעולם".

צדקה תיקון הפגמים

"אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה" (תהלים קיא, כב) "אבן ר"ת א'ות ב'רית נ'טר, ואם את זה "מאסו הבונים" ופגמו, אזי העצה היא "היתה לראש פינה", עליהם לשוב בתשובה ולהרבות בצדקה שהוא תיקון לזה. וזהו ל"ראש פנה", שהיא ר"ת פ'תח פ'תח נ'תן תתן ה'ענק תעניק.

אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו...

פעם בהדריכו את אחד מאנשיו ברכי העבודה והפרישות אמר לו: "כשתשב על שולחןך לאכול, תתיישב בדעתך: הלא הבשר הזה שנתנו לפני היה בעל חיים כמוני, ומפני מה אני אוכלו ואין הוא אוכל אותי? ואתו חסיד בתמימותו הביע בפניו את מחשבותיו רק כי "עבודה" זאת אפשר לערוך ולהתנות רק כשעוד לבדו בפני עצמו, אך כשמיטב יחד עם כל בני ביתו, וקערה אחת לכולם, אזי הוא חושש כי עד שיתבונן ויחשוב בדברי הדרכתו של הרבי לא ישר לו מאומה לאכול... אמר לו רבינו: "כך אתה אומר?! והלא יהודי צריך להאמין, שמה ששייך לו לא יוכל אף אחד לקחתו ממנו".

העליה בסולם העבודה שלב אחר שלב

בהדרכה שדריך את אחד מאנשיו, שהשיב את ליבו לפניו כי כל כולו מוטred מחסרון פרנסתו, מה שמפריע לו להתפלל בכונה הרצויה, ענה לו רבינו ואמר: "תתפלל מתוך הסיודור דווקא, וכשתתחיל להתפלל תקבל על עצמך, כי רק את הדף הראשון תאמר ברעותא דליבא וכוונה ראויה. וכשתגיע לסוף הדף הזה, תקבל עליך כנ"ל על הדף השני, ואח"כ על הדף השלישי, ובע"ה תראה שתוכל להתפלל כראוי".

שבירת התאוות

פעם אמר כי מה ששגור כפי העולם לומר בדרך הלצה על מי שמשבר תאוה, שעושה מתאוה אחת שניים, וביאר את אמרה זאת ע"פ דרכו ואמר: מי שזוכה לשבור תאוה אחת יזכה לשבור עוד תאוה. הוסיף על כך ביאור האדמוה"ז רבי אברהם יעקב מסדיגורא ז"ע, שכאשר אדם משבר תאוה אחת, התאוה הזו חולפת והולכת ממנו, והוא מתעלה במדרגתו. ואז מביא לו היצ"ר שתי תאוות לניסיון בבחינת "כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו".

עוצמה